

לולי ידעו אוהבינו וידידנו יחיו גודל הקורת-רוח אשר עושים לי בכתבם מהנעשה אתם עמם ועם בני-ביתם - היו כותבים בעתים קרובות יותר

לקראת יום הגדול והקדוש העשירי בשבט, יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, מביאים אנו - בפירסום ראשון - אגרות קודש שלו מכרך טז היוצא-לאור בימים אלו ע"י מערכת אוצר החסידים

עם ידידנו אנ"ש שי פא"פ.

הדיבור בכתב זה אל זה הוא העורק המחבר אשר על ידו יבוא האור כי טוב בפנימיות, ופעולת השראת המקיף הזך והטהור הבלתי מתבלבל לעד, וכידוע בענין האור המאיר גם במקום שאינו מוכשר ונשאר זך כמו על המים הטהורים, ודבר ברור הוא אשר השורש נותן חיות בהענפים, והוי' יאיר לו בגו"ר בכל אשר יפנה לטובה ולברכה.

מחוי' הדו"ש ומברכו.

ברכת מז"ט: לחתונת בתו הרבנית חו' מושקא עם כ"ק אדמו"ר מה"מ

עשה כאן ארץ ישראל

בי"ה, ג' אדר ב', תרפ"ט
ריגא

כבוד ידידי הנכבד והכי נעלה, נודע לשם תהלה ותפארת בתוככי דורשי טובת לומדי תורה, בעל כשרונות נעלים ומדות טובות ווי"ח אי"א מו"ה משה אפרים שי [זעלדין, ברוקלין]

שלום וברכה!

בטח כבר הגיע לידו הקבלה על שילוחו לטובת הישיבות, והשי"ת יהי בעזרו להצליח בכל עניניו בגו"ר.

רז"ל אמרו מעשיך יקרבוך, ובזה הנני פונה לכבודו בבקשה להכניס עצמו בעזרתו ית' בענינו להיות לנו לעזר בכל עניני החזקת לומדי תורה, ידעתי כי ברכה בו, והאלקים חוננו בכשרון וחריצות - יעזרהו השי"ת בגו"ר - וידעתי את גזעו בקדש כבוד אבותיו ואבות אבותיו נ"ע

התוועדות בשבת שירה

בי"ה, א' כ"ג שבט, תרפ"ט
ריגא

כבוד ידידי עוז הרה"ג המפורסם והנודע לשם תהלה ותפארת כו' וכו' ווי"ח אי"א מוה"ר יצחק יואל שי [רפאלאוויטש, קרמנצוג]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו המבשר ואומר כי מתכוונים המה לישב בעזה"י בשבת שירה בסעודת אוהבים ורעים, נהנתי במאד, כי הלא זהו פרי" של החסידות במדות טובות אשר איש את רעהו יעוררו לעמוד בנסיון ולהחזיק מעמד בעמודי התורה והעבודה, אשר בגלל זאת נזכה כולנו לאור כי טוב. השי"ת יחזק בריאות ידידי וישלח רפואה לזוגתו ת"י וימלא משאלות לבבו לטובה ולברכה, יואיל נא להגיד פ"ש מפורט לאנ"ש שי, ויהי השי"ת בעזרם בגו"ר. ידייע הדו"ש ומברכו.

גדולים גדולים הם געגועי אליהם

בי"ה, א' כ"ג שבט, תרפ"ט

כבוד ידידי בעל רגש טוב אי"א ווי"ח מו"ה משה שי [ינובסקי, חרסון]

שלום וברכה!

ברכתו ברכת מז"ט הקצרה המלואה והגדושה בעתו קבלתי, ויהי רצון אשר תתקיים בתוככי כל הברכות אשר ברכו אותנו כל אוהבינו וידידנו הקרובים והרחוקים בזרוע, גדולים גדולים הם געגועי אליהם, יעזרנו השי"ת ונשמע זל"ז ונשמע זמ"ז, ידיעות משמחות בשובע שמחות

אחוז בחבלי פתיל קדש בקדש הקדשים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וכח טמור ונעלם זה בא במורשה אבות לבנים הולכי ישר ועוסקי בעבודה בפועל טוב.

ברור מילולי אשר בעזרתו ית' ידיו רב לו לעמוד ראש בתוככי העוסקים לטובת לומדי תורה יחיו והנהו אחד מאלו אשר יכולים בעזרתו ית' להביא תועלת כללי.

הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הרב צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אמר לא' על שאלתו ביחידות בדבר נסיעה לארץ ישראל, לאמר, הידעת מה ארץ ישראל, ארץ ישראל, הנה ארץ הוא רצון וישראל הוא יש ששים רבוי אותיות לתורה, וזהו ארץ ישראל, לעורר רצון של ישראל בתורה, וסיים מאך דא' א"י.

כולנו צריכים לשעבד עצמנו לעבודה זו בהפצת תורה תמימה אשר ממנה תוצאות חיים ארוכים וחיים טובים ונעימים להעוסקים בלימודה בתמיכת לומדי, ועם זה חוב קדוש הוא על כל החי בקרב החסידים אנ"ש שי לעורר את גזעי אנ"ש להזכירם את צור מחצבתם ולהחיותם בשרש שרשם מקורא דחייא, כי רבים המה ת"ל מגזעי אנ"ש אשר זרם החיים נשאם בשטף מים רבים, ולבבם ער להתעורר אל אילנא דחייא.

הכח הנעלם וטמור כאמור חי הוא בתוכיות נקודת פנימיות לב גזעי אנ"ש די אליהם יחיו, כהניצוץ הנמצא בתוך תוכיות הגחלת ואינה חסרה אלא הפחת רוח בדברים היוצאים מן לב מסורה ונתונה אל רצון עבדי ה' הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר אז יתעורר הניצוץ והי' לשלבת בגילוי אור רב.

ואכפול בקשתי האמורה ויעזרכם האלקים להחיות נפשות רבות אשר בגלל זאת תתברכו בברכה משולשת בבני חייה ומזונא ריחא בגו"ר.

בירושה לנו מהוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר התאחדותם של אנ"ש שי ללכת שלובי זרוע באהבה ואחוה בהתועדות וקירוב פנימי, יצליחו בעזרתו ית' בהצלחה מופלגה בגו"ר, ואותה הנני מבקש ומצפה לחסדי אל עליון לראותה בהדרתה בקרב אנ"ש שי אשר יזכו בזה לטוב כפול ומשולש בגו"ר. ידידו הדו"ש ומברכו.

חביבים עלי זכרון ימי האור דליו באווימש

האגרת נכתבה להרה"ג אליעזר משה מאדיעווסקי, חזרו

בי"ה, ז' ניסן, תרפ"ט

ריגא

שלום וברכה!

בשמחה קראתי מכתב ידיד נפשי, והחיות הלא הוא העיקר ושיהי' באמת חי, גילעבט, פתגם זה שמעתי בהיותי בן חמש או ששה שנים בערך.

היודעים ארחות חיי הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בשנות תרמ"ג-מ"ט, היו זמנים ידועים (ולפעמים גם ארוכים) שהי' נוסע למעיינות רפואה, הן בפנים המדינה (אדעס, לימאן, יאלטע והן לחו"ל (שעווענינגען, פריז באדען, ויען, בורביל ועוד), וזמני נסיעותיו מקומם וזמנם עד כמה שהייתי יכול לחקור עליהם מזמן היותי ילד עד שנות זכירה חקרתי, ומעת בואי בשנת ה' ו' הנני זוכר, והכל כתוב באחד ספרי היומי, לעניניהם עם שיחות וסיפורים שונים.

ובהיותו בביתו הי' סדר חייו קבועים ומסודרים, קימה בשעה חצי השביעית, מקוה (אם רק לא היו מניעות הבריאות היו תדירות ביותר בשנים ההם) שעה חצי התשיעית הילוך לביהכ"ע לתפלת שחרית ולימוד משניות, אמירת תהלים תנ"ך ושיעורים שונים עד שעה השני' בערך או רבע שעה קודם, ולפעמים באיחור חצי שעה, סעודת צהרים, ואח"כ סגור בחדרו, לפעמים הי' מתפלל מנחה מעריב בצבור ועל היותר בחדרו עד שעה האחת עשרה הי' סגור בחדרו.

אחד היותר גדולים בבעלי בינה והשכל ואוהב נאמן הי' החסיד ר' שמואל בער ז"ל מבריסוב, שהי' משכיל נפלא ועובד (מאריך בתפלה, ושוקד בבירורי מדות בהנהגות ישרות) בעל הסברה, הוא הי' בין הראשונים שבאו בתחלת נשיאותו של הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק צ"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע (וציוה ללמוד הדרושים הארוכים של הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע), ואצל הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נחשב לחסיד חבר, ואחרי ההסתלקות נחשב לעמוד התוך בעניני הבית פנימה, והי' בא לעתים קרובים לליובאוויטש והי' מתאכסן בבית הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

גם בכל השנים שהי' נוסע להוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הי' האכסניא שלו בביתו, ורוב הלילות הי' ביחידות עם הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ישנם אצלי רשימות דברים כתי"ק הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כתובים בשנות תרל"ז (הי' אז בן שש עשרה שנה) תרל"ט, תר"מ, מאת אשר פלפל עם החסיד רשי"ב ז"ל הנ"ל בענינים עמוקים בדא"ח ורשום גם במאי קמיפלגי, ואת אשר שאל בהיכל קדש פנימה (בלא הזכרת שם בשם מי הוא האומר כך או כך) ואת אשר השיבו לו, וביאורים שונים בהשאלות ותשובות בהענינים ההם.

הנה באחד העתים (בק"ץ תרמ"ה או תרמ"ו) אשר ביקר החסיד רשי"ב ז"ל הנ"ל את הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ושהה כששה שבועות ואח"כ נסע לויטעבסק, הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נסע לשלחו עד בית הנתיבות רודנא ויקח גם אותי בתור טיול כמובן, מה שדיברו במשך נסיעתם לא הבנתי רק תיבות בודדים.

אמנם בבואינו אל בית התיבות אף כי הבנינים ומסילת של הברזל והפעמון הגדול וביותר המרכבות טעונים משא הולכים ונמשכים בכחה של חבית ברזל ארוכה ביותר עם ארובה גבוה, וחליל משמיע קול אדיר פעלו עלי רושם גדול, ולקחו את כל לבבי, עם זה פעל עלי רושם עז יותר אותה ההתקשרות אהבה אשר ראיתי בשיחתם אף שלא הבנתי דבריהם.

המסע בא, והחסיד רש"ב ז"ל נכנס במרכבה, וטרם הפרדו הגיד לי השתדל ללמוד הרבה וחזק והי לאיש עושה נחת רוח להוריד, ואח"כ ברכו זה את זה, ויאמר החסיד רש"ב להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, זאיט פריילעך, חי, גילעבט, ויא איך האָב גיהערט פון זיידן (כוונתו על הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע), ויחי יעקב בארץ מצרים און מצרים און גילעבט, און דערפאַהר איז יעקב אבינו לא מת אלא חי הוא לעולם, אין עולם און גילעבט.

באם שאכתוב אותם הרושמים יארכו הדברים, אך רק זאת אשר אותם הדברים הקצרים וביאורים במשבצות סיפורים מודגשים שדיבר אלי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בנסיעתינו חזרה מרודנא לליובאוויטש.

כהיום זה ארבעים ושלשה שנה כמו חי נצב לנגד עיני המחזה הנהדרה של חום היום ההוא עם האילנות המלבבים ונעימת נועם השיח אשר ירד כטל על תלמי לבבי.

הארכתי בסיפור דבר זה אשר לא אפונה, כי ידידי יבדל לחיים טובים, הכיר את החסיד רש"ב ז"ל, אבל חביבים עלי זכרון ימי האור דליובאוויטש עניני וסיפורי, ע"ד המבואר במשנה בענין האיר פני כל המזרח עד שבחברון שכדי להזכיר זכות אבות מזכירין חברון.

ואסיר תודה הייתי לכבוד ידידי אם הי' רושם (שלא להטריח עצמו בבירורי פתגמים כ"א שלא בטורח) מימי זכרונות ידידי בהיותם בליובאוויטש מאז ומקדם, ושנות נסיעותיו לליובאוויטש להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וזמני העבודה וישיבת פטרבורג, ואפשר יש אצלו רשימות שונות מזמן ההוא.

שבע ביום במסתרים

יבכה אוהב על ריחוקו של אוהב

ב"ה, ז' ניסן, תרפ"ט

כבוד ידידי הנעלה והכי נכבד ווי"ח אי"א מוהר"ר הארן שיי שו"ב [חריטונוב, ניקולוב]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו אם כי נכתב בפתגמי יושבי סתר, בסגנון חריף מאד, אבל תוכנו אמת מזהיר, תשוקת האוהבים ידידים יקרים ונאמנים צמודי לב הקשורים

בפתילי קדש קדשים זה דור דורות, ושבע ביום במסתרים יבכה אוהב על ריחוקו של אוהב, אבל עלינו לדעת כי כה היא גזירה העליונה, עד עת בוא דברו ית' לטובה ולברכה בגו"ר.

ועם זה עלינו לדעת כי התורה והעבודה נצחיים המה בדמותם תבניתם וצלמם כאשר היו מאז ומקדם קדמתה בלא שינוי כלל וכלל, ומרגלא בדא"ח בענין משביעים אותו כו' שהו"ע השובע של הנה"א, אשר אל יפול לב האדם עליו באם יזדמן לו לפי ראות עיני בשר כי מניעה ועיכוב לתו"ע, אין זה אלא כי בו חפץ ד' לקרבו בקירוב אחר קירוב אשר יתחזק בעבודתו וכמא' לפום כו' שיחנא, ואין הדבר תלוי אלא בעבודה, והשי"ת יהי בעזרם בגו"ר. יואיל נא לפרוש גיני בשלום ידידנו הנאהבים יחיו ולהגיד להם ברכתי, כי יעזר השי"ת לכאוי"א בפרט, ומאד ינעם לי לשמוע מכל אחד ביחוד מהנעשה אתו עמו ובדבר קביעות שיעורי הלימודים, והשי"ת ימלא משאלות לבבנו לטובה ולברכה.

להיות מקושרים במחשבה תמיד

ב"ה, י"ב ניסן, תרפ"ט

כבוד ידידי הנעלה והכי נכבד ווי"ח אי"א מוה"ר שמרי שיי הכהן [מקלר לנינגרד] שלום וברכה!

מכתבו במועדו הגיעני ושמחתי במאד מאד על האמור בו, ות"ל בעד זה, אכפול דברי כי לענג ולמושיב נפש היו לי דבריו, כי יקר לי מאד מאד אהבים והתקשרותם של אנ"ש שיי בפרט, ויראי אלקים בכלל, אשר לולי ידעו אוהבינו וידידנו יחיו גודל הקורת רוח אשר עושים לי בכתבם מהנעשה אתם עמם ועם ב"ב היו כותבים בעתים קרובות יותר.

אמת הדבר כי עתותי נתונים המה לעבודה בלי הרף (יחזק השי"ת בריאותי בתוך כאחב"י שיי) ויצליח לי בגו"ר, אהבת אחים היא אחד העטרות העולות על כולנה, ועד אשר יזכני השי"ת להתראות בשובע שמחות צריכים להיות בהתאחדות גמורה ע"י כתיבה לכה"פ, כי כן היא האהבה וההתקשרות האמיתית שהמקום אינו חוצץ וכן הוא גם בענין הזמן אשר בכ"ע ובכל זמן צריכים להיות מקושרים במחשבה.

וזה סוד מנהגן של חסידים בסיפורי מעשיות הצדיקים, אשר בה בשעה שמספרים איזה מעשה או מאמר (גם בשיחת חולין בצריכים לימוד) הנה בשעה זו מתקשרים עם נר"ן של הצדיק הוא, ובמוחש הננו רואים דשני אוהבים נאמנים הגם שרחוקים במקום הנה כאשר האחד וחושב או מדבר אודות חברו, הנה בשעה ההיא גם חברו נזכר עליו באהבה וחיבה...

ידידו הדו"ש.